

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Стан атмосферного повітря	3
2. Радіаційний стан атмосферного повітря	6
3. Викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення	7
4. Стан поверхневих вод	7
5. Скиди в поверхневі водні об'єкти	10
6. Радіаційний стан поверхневої та стічної води АЕС	11
7. Стан поводження з відходами та непридатними і забороненими до використання хімічними засобами захисту рослин (ХЗЗР)	12

Вступ

У даному інформаційно-аналітичному огляді наводиться узагальнена інформація стосовно забруднення атмосферного повітря, стану поверхневих вод та радіаційної обстановки в Рівненській області за червень та 2 квартал 2020 року.

Аналіз стану атмосферного повітря здійснювався на основі даних спостережень за вмістом забруднювальних речовин у м. Рівне на 3 стаціонарних постах спостережень, наданих Рівненським обласним центром з гідрометеорології.

Аналіз радіаційного забруднення атмосферного повітря здійснювався на основі даних спостережень в м. Рівне, м. Сарни, м. Дубно на 4 постах спостереження, наданих Рівненським обласним центром з гідрометеорології.

Аналіз викидів в атмосферне повітря підприємствами здійснювався на основі даних спостережень стаціонарних джерел викидів, наданих за результатами перевірок Державної екологічної інспекції Поліського округу.

Аналіз стану поверхневих вод виконано на основі даних спостережень за вмістом гідрохімічних показників, наданих Рівненським обласним центром з гідрометеорології, Державної екологічної інспекції Поліського округу та РОВКП ВКГ „Рівнеоблводоканал”.

Аналіз скидів у поверхневі водні об’єкти підприємствами області здійснювався на основі даних, наданих за результатами перевірок Державної екологічної інспекції Поліського округу.

Аналіз радіаційного забруднення поверхневих вод у прикордонних пунктах спостережень здійснювався за вмістом у воді радіонуклідів на основі даних спостережень Регіонального офісу водних ресурсів у Рівненській області.

Аналіз поводження з відходами здійснювався на основі даних, наданих за результатами перевірок Державної екологічної інспекції Поліського округу, щодо наявності в області непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР), здійснювався на основі даних інвентаризації, наявних в Департаменті екології та природних ресурсів.

1. Стан атмосферного повітря

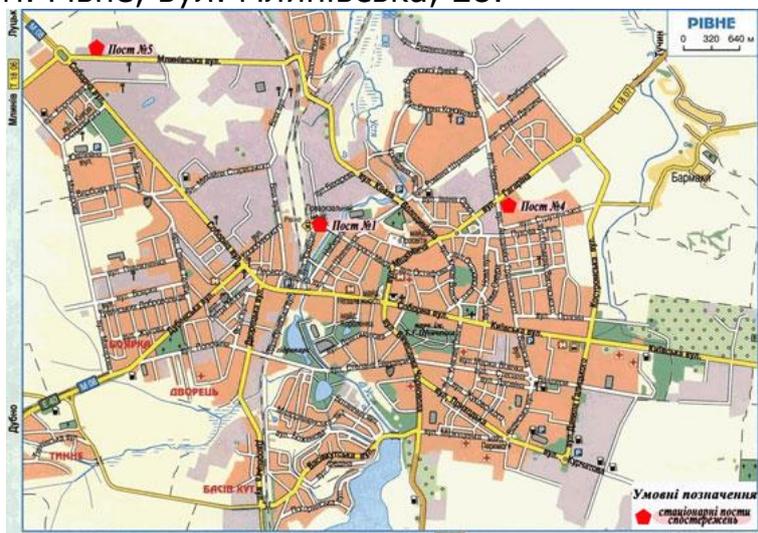
Систематичні спостереження за вмістом забруднювальних речовин у атмосферному повітрі м. Рівне здійснюються на 3 стаціонарних постах спостережень *Рівненським обласним центром з гідрометеорології*.

Стаціонарні пости спостережень:

Пост № 1 - м. Рівне, вул. Небесної Сотні, площа залізничного вокзалу;

Пост № 4 - м. Рівне, вул. Грушевського, 1;

Пост № 5 - м. Рівне, вул. Млинівська, 28.

Оцінка стану атмосферного повітря здійснюється за середньомісячними та максимально-разовими концентраціями у кратності перевищень гранично – допустимих концентрацій (далі – ГДК) за 11 пріоритетними забруднюючими речовинами, які вносять найбільший вклад в забруднення атмосферного повітря міста Рівне.

Гранично - допустимі концентрації забруднювальних речовин в атмосферному повітрі наведено у табл.1

Таблиця 1. Гранично - допустимі концентрації (ГДК) забруднювальних речовин в атмосферному повітрі *

Забруднююча речовина	Середньодобова ГДК, мг/м ³	Максимально разова ГДК, мг/м ³
Пил	0,15	0,5
Діоксид сірки	0,05	0,5
Оксид вуглецю	3	5
Діоксид азоту	0,04	0,2
Оксид азоту	0,06	0,4
Сірководень	Не регламентується	0,008
Фенол	0,003	0,01
Фтористий водень	0,005	0,02
Хлористий водень	0,2	0,2
Аміак	0,04	0,2
Формальдегід	0,003	0,035

* Гранично-допустимі концентрації (ГДК) і орієнтовно безпечні рівні впливу (ОБРВ) забруднювальних речовин в атмосферному повітрі населених місць, затверджені наказами Міністерства охорони здоров'я України від 09.07.1997 № 201 та від 10.01.1997 № 8.

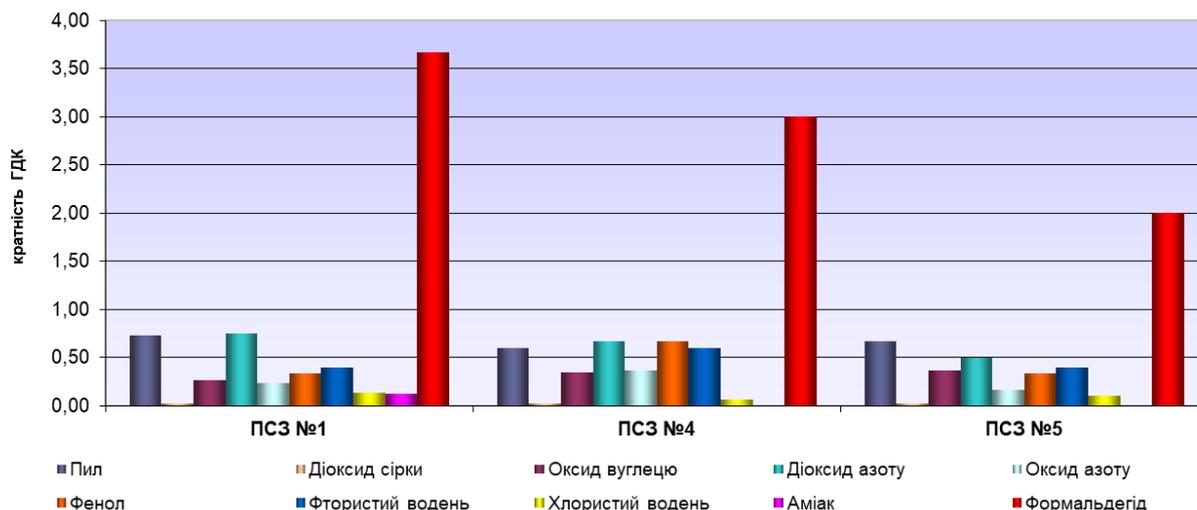
У червні 2020 року спостереження проводились щоденно та цілодобово, крім святкових днів. Всього відібрано та проаналізовано 1789 проб повітря на визначення 11 забруднювальних речовин.

Високого рівня забруднення атмосферного повітря не спостерігалось. Індекс забруднення атмосфери (ІЗА) пріоритетними речовинами дещо зменшився в порівнянні з минулим роком і становив 6,08 (ІЗА у червні 2019 року становив 8,7).

Середньомісячні концентрації забруднювальних речовин, які зафіксовано на постах спостережень м. Рівне ілюструє діаграма, що наведена на рис. 2.

Рис. 2. Середньомісячні концентрації (в кратності середньо-добових ГДК) забруднюючих речовин в розрізі постів спостережень м. Рівне у червні 2020 року

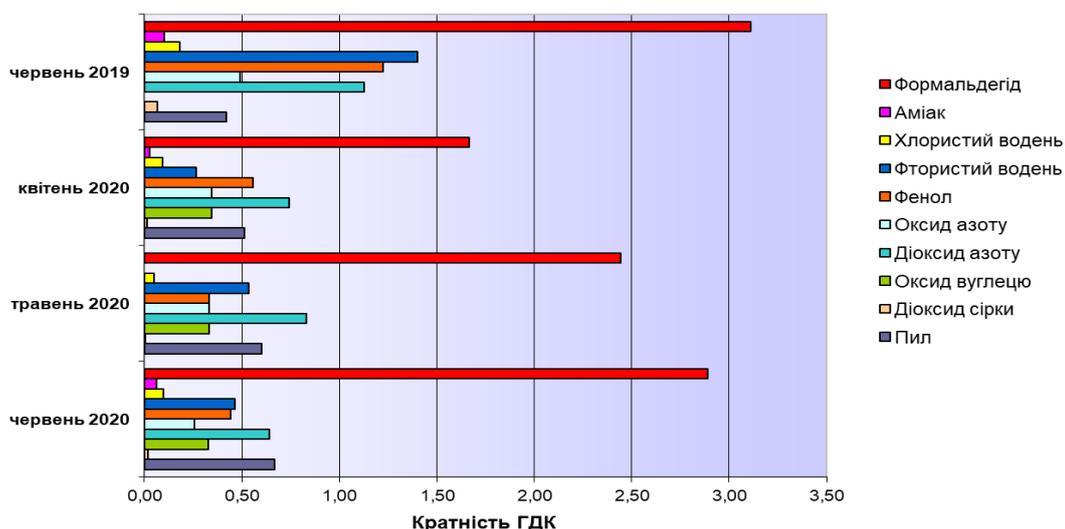
Значення середньомісячних концентрацій забруднювальних речовин в цілому у місті Рівне не перевищували середню добову ГДК, за винятком формальдегіду, та становили:

- пил – 0,7 ГДК;
- діоксид сірки – 0,02 ГДК;
- оксид вуглецю – 0,3 ГДК;
- діоксид азоту – 0,6 ГДК;
- оксид азоту – 0,3 ГДК;
- фенол – 0,4 ГДК;
- фтористий водень – 0,5 ГДК;
- хлористий водень – 0,1 ГДК;
- аміак – 0,06 ГДК;
- формальдегід – 3 ГДК.

Ситуація покращилась в порівнянні з минулим роком. У червні минулого року перевищення середньодобових гранично-допустимих концентрацій спостерігались за чотирма забруднювальними речовинами: діоксидом азоту в 1,1 рази, фенолом в 1,2 рази, фтористим воднем в 1,4 рази та формальдегідом в 3,1 рази.

Динаміку вмісту середньомісячних концентрацій (в кратності середньо-добових ГДК) за квітень-червень 2020 року в порівнянні з червнем минулого року ілюструє діаграма, наведена на рис. 3.

Рис. 3. Динаміка вмісту середньомісячних концентрацій (в кратності середньо-добових ГДК) забруднюючих речовин в м. Рівне

Випадків високого забруднення з перевищенням середньо добових та максимально-разових ГДК більше ніж у 5 разів, не спостерігалось.

В окремих випадках, при несприятливих погодних умовах, максимальні концентрації забруднювальних речовин у атмосферному повітрі перевищували максимально-разові ГДК за формальдегідом, та досягали:

формальдегід – 1,1 ГДК (зафіксовано 2 випадки перевищення максимально-разової ГДК).

Кислотність атмосферних опадів була в межах 5,6-6,94 од. рН, що відповідає встановленим нормативам (норма в межах 4,5-8,3 од. рН).

2. Радіаційний стан атмосферного повітря

Спостереження за радіаційним станом атмосферного повітря в Рівненській області здійснюються на 4 постах спостережень Рівненського обласного центру з гідрометеорології.

Пости спостережень:

Радіологічна лабораторія м. Рівне

АМСЦ Рівне - авіаметеорологічна станція цивільна м. Рівне, аеропорт

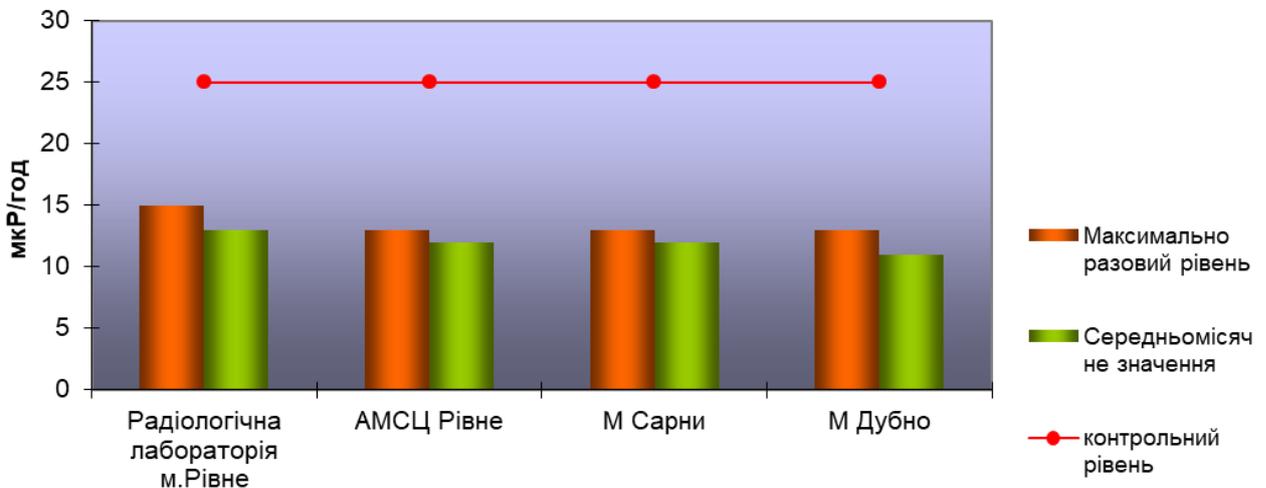
М Сарни - м. Сарни

М Дубно - м. Дубно

Оцінка радіаційного стану атмосферного повітря здійснюється за потужність експозиційної дози гамма – випромінювання.

Значення потужностей експозиційної дози гамма - випромінювання в Рівненській області ілюструє діаграма, наведена на рис. 4.

Рис. 4. Радіоактивне забруднення атмосферного повітря Рівненської області у червні 2020 року

У червні 2020 року середнє значення потужності експозиційної дози гамма - випромінювання в Рівненській області становило 12 мкР/год, максимальнє значення – 15 мкР/год, що нижче за рівень природного фону.

Найбільші значення середньомісячних рівнів спостерігалися в районі радіологічна лабораторія м. Рівне, де середньомісячні рівні становили 13 мкР/год, а максимальні рівні – 15 мкР/год. Максимальні значення потужності експозиційної дози гамма - випромінювання не перевищували рівень природного фону. Росту величини експозиційної дози гамма-випромінювання в пунктах спостережень не встановлено. Появи „свіжих” радіоактивних продуктів не зареєстровано.

Заданими офіційного веб-сайту РАЕС у червні 2020 року працювали три енергоблоки Рівненської АЕС. Виробництво електроенергії ними за місяць склало відповідно 305, 274 та 714 млн. кВт год.

У зв'язку із балансово-системним обмеженням ДП «НАЕК «Енергоатом» 21 травня 2020 року відключено від мережі та переведено у резерв енергоблок №3 (ВВЕР-1000). Відповідно до нового Прогнозного енергобалансу виробництва та споживання електроенергії в енергосистемі України на 2020 рік плановий термін перебування енергоблоку у резерві – до 4 серпня 2020 року.

Радіаційний, протипожежний та екологічний стан на РАЕС і прилеглий території не змінювався й перебуває у межах діючих норм.

3. Викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення

Контроль викидів у атмосферне повітря стаціонарних джерел забруднення протягом 2 кварталу 2020 року Держекоінспекцією Поліського округу не проводився.

4. Стан поверхневих вод

Оцінка якості поверхневих вод здійснюється на основі аналізу величин гідрохімічних показників у порівнянні з відповідними значеннями їх гранично-допустимих концентрацій (ГДК) та фоновими показниками. Гранично - допустимі концентрації гідрохімічних показників наведено у табл. 2.

Таблиця 2. Гранично - допустимі концентрації гідрохімічних показників.

№ з/п	Гідрохімічний показник	ГДК _{рг} для водних об'єктів рибогосподарського призначення* та **	Гігієнічні вимоги до складу та властивостей води водних об'єктів в пунктах господарсько-питного та культурно-побутового водокористування ***
1.	завислі речовини, мг/дм ³	25**	Від 0,75 до фону
2.	розчинений кисень, мгО ₂ /дм ³	>=6*	>=4
3.	водневий показник, од. рН	6,5-8,5*	6,5-8,5
4.	БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³	3**	4,5
5.	ХСК, мг/дм ³	50**	30
6.	сухий залишок, мг/дм ³		1000
7.	магній, мг-екв/дм ³		
8.	кальцій, мг-екв/дм ³		
9.	хлориди, мг/дм ³	300*	350
10.	сульфати, мг/дм ³	100*	500
11.	фосфати, мг/дм ³	2,14**	
12.	фториди, мг/дм ³		
13.	азот амонійний, мг/дм ³	0,39*	
14.	амоній сольовий, мг/дм ³	0,5*	
15.	азот нітратний, мг/дм ³	9,1*	
16.	нітрати, мг/дм ³	40*	
17.	азот нітритний, мг/дм ³	0,02*	
18.	нітрити, мг/дм ³	0,08*	
19.	залізо загальне, мг/дм ³		
20.	мідь, мг/дм ³		
21.	цинк, мг/дм ³		
22.	марганець, мг/дм ³		
23.	хром ⁶⁺ , мг/дм ³	0,001*	
24.	свинець, мг/дм ³		
25.	кадмій, мг/дм ³		
26.	нікель, мг/дм ³		
27.	нафтопродукти, мг/дм ³		
28.	СПАР, мг/дм ³	0,2*	
29.	феноли, мг/дм ³	0,001*	

Примітка:* Обобщенный перечень предельно-допустимых концентраций (ОБУВ) вредных веществ для воды рыбохозяйственных водоемов

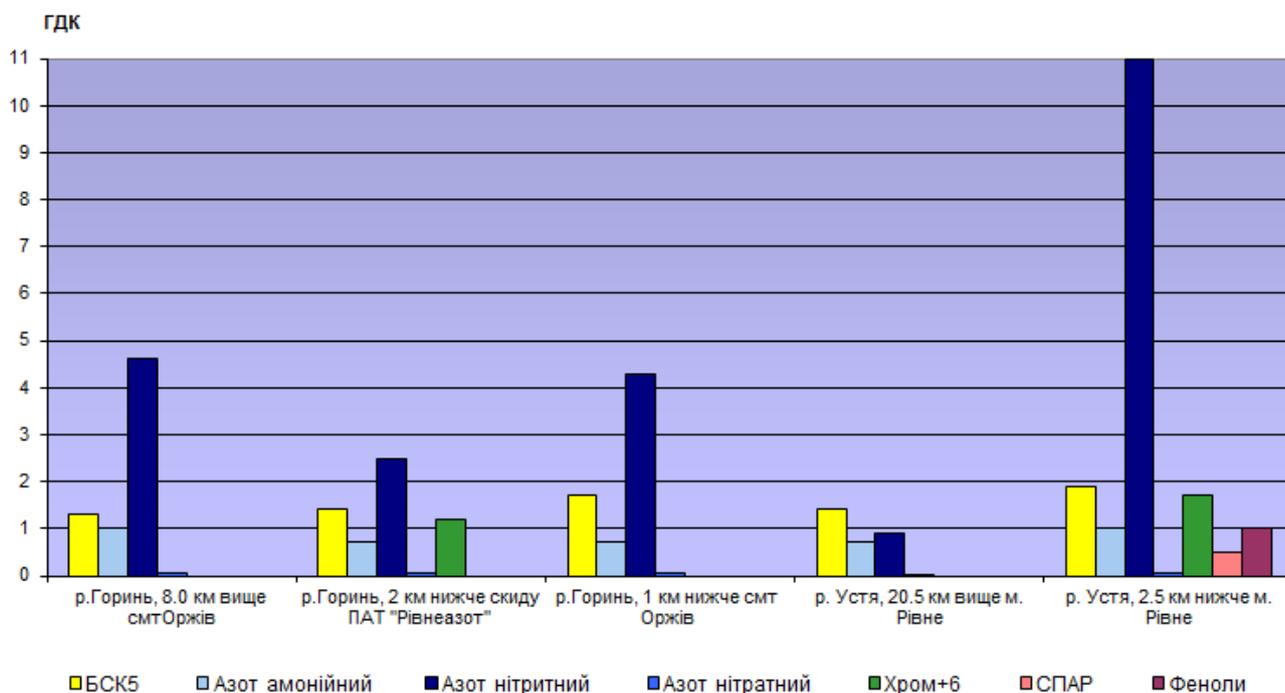
**Нормативи екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства щодо гранично допустимих концентрацій органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 30.07.2012 № 471

*** Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 №173

Рівненським обласним центром з гідрометеорології проводились спостереження на р. Горинь та Устя у 5 пунктах (вище та нижче міста Рівне, вплив підприємств ПАТ „Рівнеазот” та ТОВ „ОДЕК-Україна”). Концентрації забруднювальних речовин у воді річок порівнювались з гранично-допустимими концентраціями (ГДК) для водойм рибогосподарського призначення.

Вміст забруднювальних речовин у контрольованих пунктах спостережень в кратності ГДК ілюструє діаграма, наведена на рис. 5.

Рис. 5. Концентрації забруднюючих речовин (в кратності ГДК) за червень 2020 року

Зокрема, у червні відмічались перевищення ГДК за наступними показниками:

р. Горинь

у пункті 8 км вище смт Оржів за БСК₅ – 1,3 ГДК, азот нітритний – 4,6 ГДК

у пункті 2 км нижче скиду стічних вод з очисних споруд ПАТ "Рівнеазот" за БСК₅ – 1,4 ГДК, азот нітритний – 2,5 ГДК, хром шестивалентний – 1,2 ГДК

у пункті 1 км нижче смт Оржів, нижче скиду стічних вод з очисних споруд ТзОВ „ОДЕК-Україна” за БСК₅ – 1,7 ГДК, азот нітритний – 4,3 ГДК

р. Устя

у пункті 20,5 км вище м. Рівне за БСК₅ – 1,4 ГДК

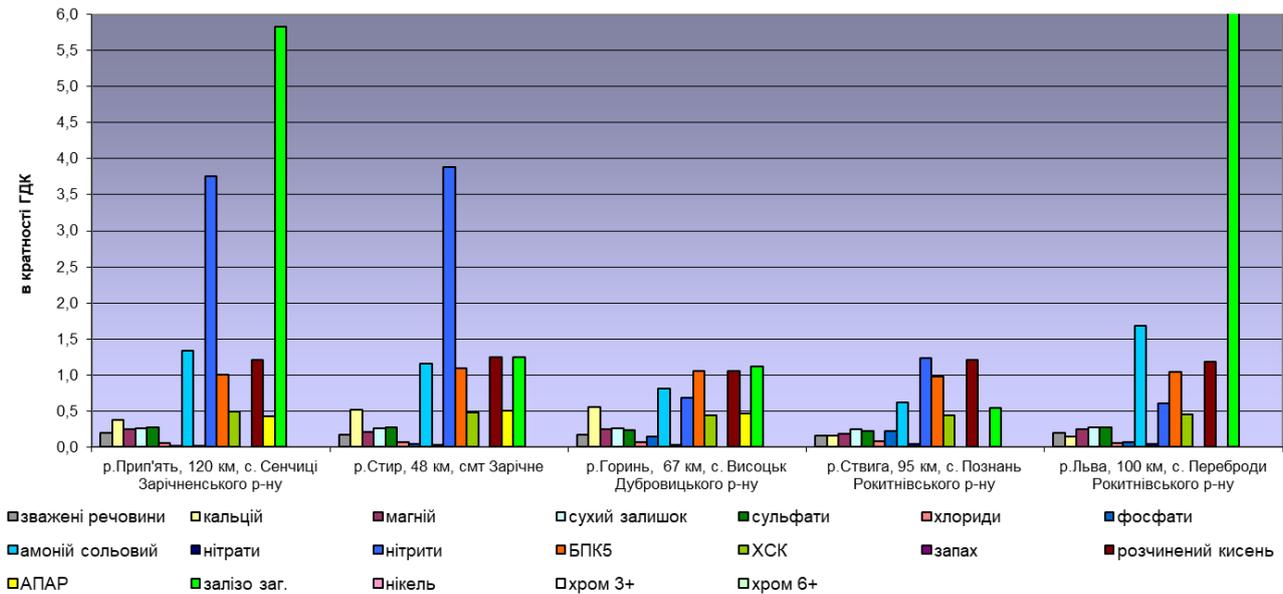
у пункті 2,5 км нижче м. Рівне за БСК₅ – 1,9 ГДК, азот нітритний – 11 ГДК, хром шестивалентний – 1,7 ГДК, спостерігався дещо знижений у воді розчинений кисень 3 мг/дм³ при нормі не менше 6 мг/дм³

За іншими забруднювальними речовинами перевищення не відмічались.

Регіональним офісом водних ресурсів у Рівненській області у лютому у спостереження на водних об'єктах проводились на 5 водних об'єктах у 5 пунктах спостережень (в прикордонних з Республікою Білорусь пунктах спостережень).

Вміст забруднюючих речовин у прикордонних з Білорусією пунктах спостережень в кратності ГДК ілюструє діаграма, наведена на рис. 6.

Рис. 6. Концентрації забруднюючих речовин (в кратності ГДК) в прикордонних пунктах спостережень за червень 2020 року

Відмічались перевищення:

р. Прип'ять

у пункті в межах с. Сенчиці Зарічненського району

азот амонійний – 1,3 ГДК, нітроти – 3,75 ГДК, залізо загальне – 5,8 ГДК

р. Стир

у пункті в межах смт Зарічне

БСК₅ – 1,1 ГДК, азот амонійний – 1,2 ГДК, нітроти – 3,9 ГДК, залізо загальне – 1,25 ГДК

р. Горинь

у пункті в межах с. Висоцьк Дубровицького району

БСК₅ – 1,06 ГДК, залізо загальне – 1,1 ГДК

р. Ствига

у пункті в межах с. Познать Рокитнівського району

нітроти – 1,2 ГДК

р. Льва

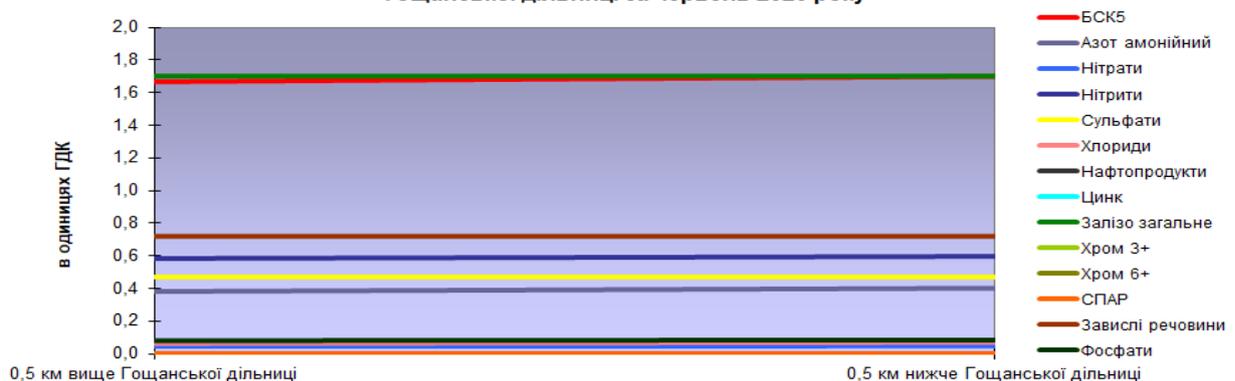
у пункті в межах с. Переброди Дубровицького району

азот амонійний – 1,7 ГДК, залізо загальне – 12,2 ГДК

РОВОКП ВКГ „Рівнеоблводоканал” проводились спостереження на р. Горинь та Устя у 6 пунктах (вплив скидів стічних вод Гощанської, Квасилівської та Рівненської діляниць підприємства).

Вміст забруднювальних речовин у контрольованих пунктах спостережень на річці Горинь Гощанської діляниці РОВОКП ВКГ „Рівнеоблводоканал” в кратності ГДК, ілюструє діаграма, наведена на рис. 7.

Рис. 7. Показники якості води в р. Горинь до і після скиду з очисних споруд Гощанської діляниці за червень 2020 року

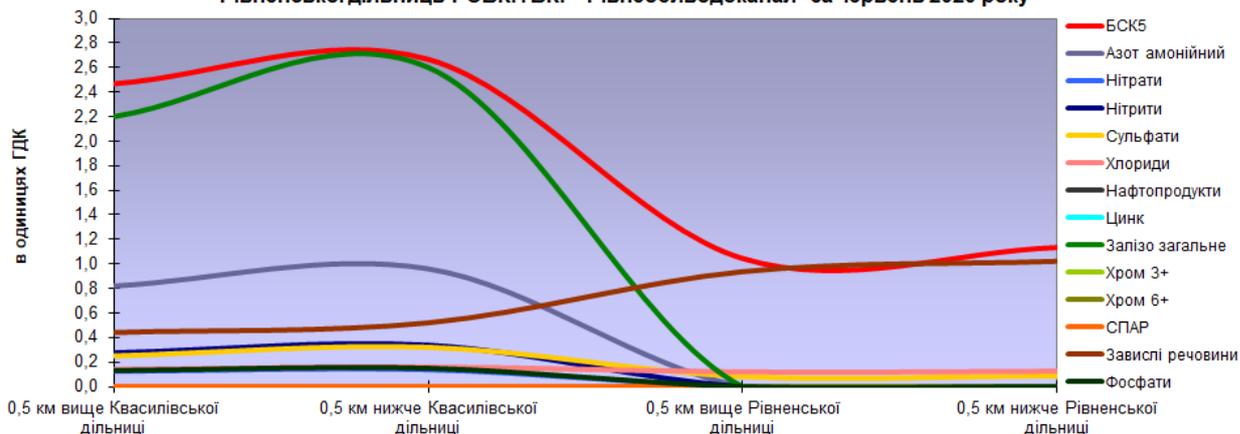
Концентрації забруднювальних речовин у воді річок порівнювались з гранично-допустимими концентраціям (ГДК) для водойм рибогосподарського призначення. Відмічались перевищення ГДК за наступними показниками:

р. Горинь

у пункті до і після скиду стічних вод з очисних споруд Гощанської дільниці за БСК₅ – 1,7 ГДК і 1,7 ГДК, залізо загальне – 1,7 ГДК і 1,7 ГДК, спостерігався дещо знижений у воді розчинений кисень 5,0-5,1 мг/дм³ при нормі не менше 6 мг/дм³

Вміст забруднювальних речовин у контрольованих пунктах спостережень на річці Устя Квасилівської та Рівненської дільниць РОВКП ВКГ „Рівнеоблводоканал” в кратності ГДК, ілюструє діаграма, наведена на рис. 8.

Рис. 8. Показники якості води р.Устя до і після скидів з очисних споруд Квасилівської та Рівненської дільниць РОВКП ВКГ "Рівнеоблводоканал" за червень 2020 року

Концентрації забруднювальних речовин у воді річок порівнювались з гранично-допустимими концентраціям (ГДК) рибогосподарського призначення та гігієнічними вимогами для водойм культурно-побутового призначення. Відмічались перевищення ГДК за наступними показниками:

р. Устя

у пункті до і після скиду стічних вод очисних споруд Квасилівської дільниці за БСК₅ – 2,5 ГДК і 2,7 ГДК, залізо загальне – 2,2 ГДК і 2,6 ГДК, спостерігався знижений у воді розчинений кисень 4,1 мг/дм³ при нормі не менше 6 мг/дм³

у пункті до і після скиду стічних вод з очисних споруд м. Рівне за БСК₅ – 1,0 і 1,1 ГДК, зріс вміст зважених речовин з 11 мг/дм³ до 12 мг/дм³

Держекоінспекцією Поліського округу у червні відбір проб поверхневої води не проводився.

5. Скиди в поверхневі водні об'єкти

Спостереження за скидами стічних вод з очисних споруд у водні об'єкти у 2 кварталі 2020 року Держекоінспекцією Поліського округу проводились на 7 підприємствах (7 випусків).

Споруди, що працюють зі значним перевищеннями (в 5-10 і більше разів) гранично-допустимих скидів (ГДС):

- КП „Комунальник” м. Радивилів - за зваженими речовинами в 4,7 рази, БСК₅ в 32,2 рази, ХСК в 8,8 рази, амонієм сольовим в 24,6 рази, нітритами в 1,1 рази, фосфатами в 3,1 рази
- Демидівське ВУЖКГ - за зваженими речовинами в 7,4 рази, БСК₅ в 17,7 рази, ХСК в 4,5 рази, амонієм сольовим в 36,6 рази, нітритами в 7 разів, фосфатами в 5,1 рази, хлоридами в 2,8 рази
- КП „Комбінат комунальних підприємств” смт Млинів - за зваженими речовинами в 1,6 рази, БСК₅ в 10,9 рази, ХСК в 3,4 рази, амонієм сольовим в 9,8 рази, нітратами в 1,3 рази, нітритами в 1,1 рази, фосфатами в 10,3 рази

Споруди, що працюють з помірним перевищеннями (від 2 до 5 раз) гранично-допустимих скидів (ГДС):

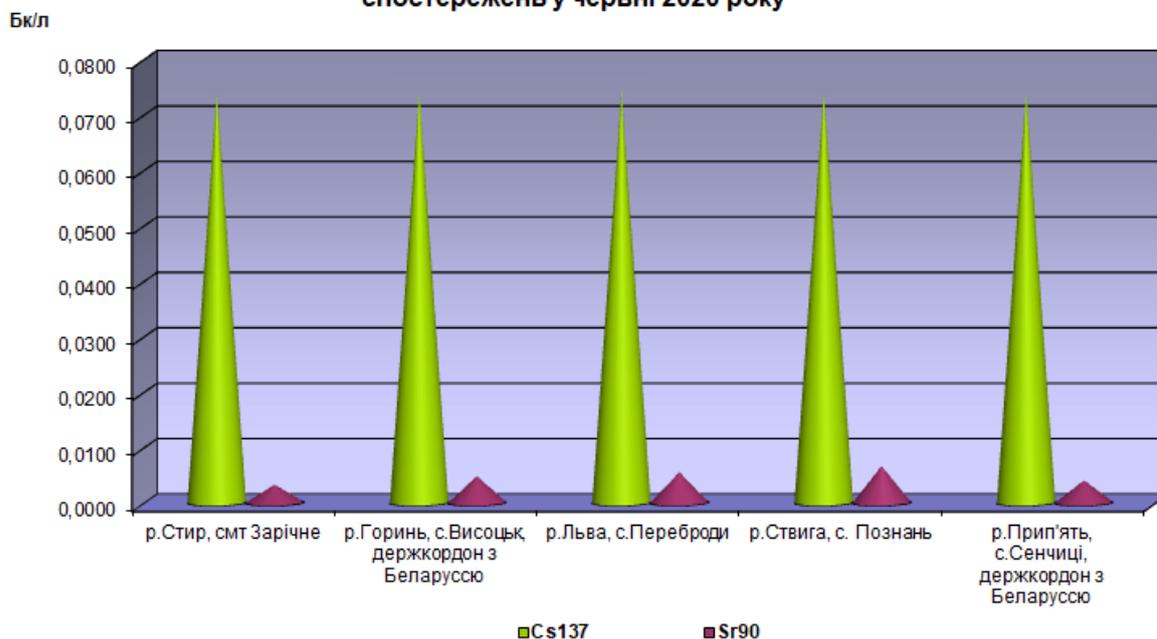
- Квасилівська дільниця РОВКП ВКГ «Рівнеоблводоканал» - за зваженими речовинами в 1,9 рази, БСК₅ в 3,7 рази, амонієм сольовим в 1,6 рази
- КП «Костопільводоканал» - за зваженими речовинами в 3,3 рази, БСК₅ в 3,5 рази, ХСК в 2,6 рази, амонієм сольовим в 3,6 рази, фосфатами в 1,5 рази

6. Радіаційний стан поверхневої та стічної води АЕС

Спостереження за радіоактивним забрудненням поверхневих вод на вміст радіонуклідів ¹³⁷Cs та ⁹⁰Sr Регіональним офісом водних ресурсів у Рівненській області виконувались у 5 прикордонних з Республікою Білорусь пунктах спостережень

Радіоактивне забруднення поверхневих вод у прикордонних з Республікою Білорусь пунктах спостережень ілюструє діаграма, наведена на рис.9.

Рис. 9. Радіоактивне забруднення поверхневих вод в прикордонних пунктах спостережень у червні 2020 року

В порівнянні з минулим періодом спостережень питома активність радіонуклідів:

р. Стир у пункті смт Зарічне:

¹³⁷Cs – залишилась на рівні минулого періоду спостережень 0,0741 Бк/л

⁹⁰Sr – дещо зменшилась з 0,0037 Бк/л до 0,0033 Бк/л

р. Горинь у пункті с. Висоцьк Дубровицького району:

¹³⁷Cs – зменшилась з 0,0778 Бк/л до 0,0741 Бк/л

⁹⁰Sr – збільшилась з 0,0033 Бк/л до 0,0048 Бк/л

р. Льва у пункті с. Переброди Дубровицького району:

¹³⁷Cs – залишилась на рівні минулого періоду спостережень 0,0741 Бк/л

⁹⁰Sr – зменшилась з 0,0078 Бк/л до 0,0056 Бк/л

р. Ствига у пункті с. Познань Рокитнівського району:

¹³⁷Cs – залишилась на рівні минулого періоду спостережень 0,0741 Бк/л

⁹⁰Sr – дещо збільшилась з 0,0063 Бк/л до 0,0067 Бк/л

р. Прип'ять у пункті с. Сенчиці Зарічненського району:

¹³⁷Cs – залишилась на рівні минулого періоду спостережень 0,0741 Бк/л

⁹⁰Sr – збільшилась з 0,0030 Бк/л до 0,0041 Бк/л

Питомі активності ¹³⁷Cs (0,0741 Бк/л) та ⁹⁰Sr (0,0033-0,0067 Бк/л) у поверхневій воді прикордонних з Республікою Білорусь пунктах спостережень не перевищували допустимі рівні (ДР-2006) 2 Бк/л.

7. Стан поводження з відходами та непридатними і забороненими до використання хімічними засобами захисту рослин (ХЗЗР)

В 2 кварталі 2020 року Держекоінспекцією Поліського округу у області проведено 29 перевірок у сфері поводження з відходами та отруйними речовинами. До адміністративної відповідальності притягнуто 13 посадових осіб. Накладено штрафів на загальну суму 5,457 тис. грн., стягнуто 3,077 тис. грн.

В містах та селищах міського типу області діє 26 полігонів і сміттєзвалищ твердих побутових відходів, з них не відповідають санітарним вимогам 22 сміттєзвалища.

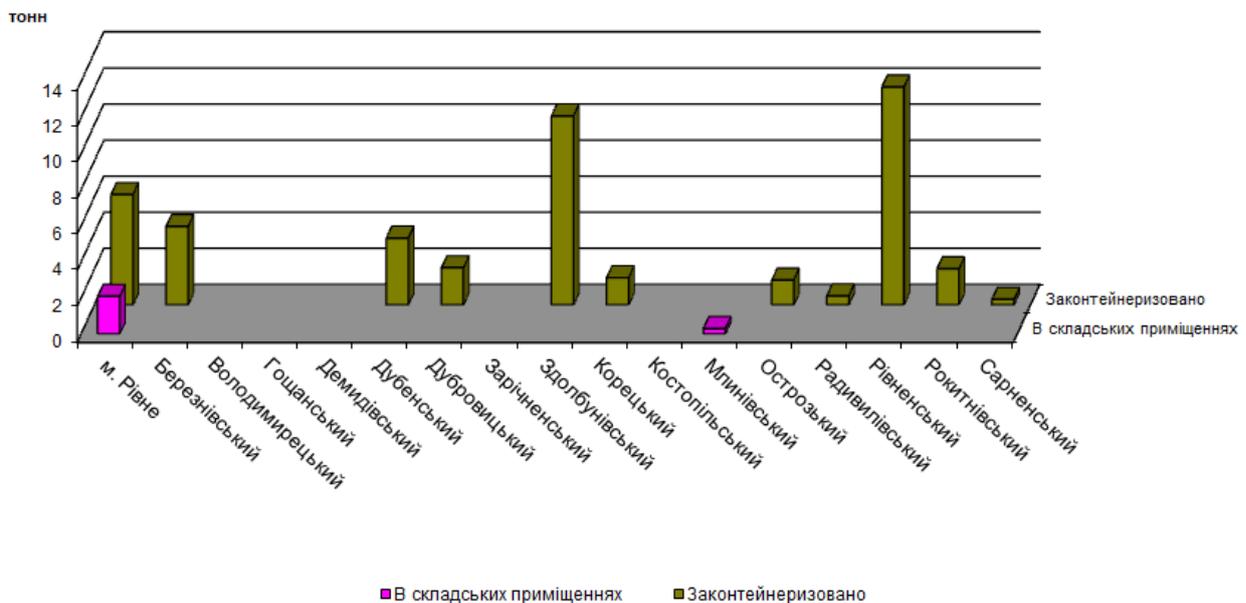
В області є 362 скотомогильники та 1 біотермічна яма, з них законсервовані – 359 скотомогильників і 1 біотермічна яма, діючі – 3 скотомогильники.

ТзОВ „ЕКО - ХЕЛП” - надає послуги юридичним особам із прийому й зберігання люмінесцентних ламп. Лампи зберігаються на складі і партіями вивозяться за межі області на утилізацію. Протягом 2 кварталу 2020 року ТзОВ „ЕКО - ХЕЛП” накопичено та вивезено на утилізацію 1789 люмінесцентних ламп та 5 ртутьмісних термометрів.

В Рівненській області залишки непридатних до використання та заборонених до застосування ХЗЗР становлять 46,815 т (з тарою 137,94 т), з них 44,43 т – затарені у 61 бетонно-полімерний контейнер, 2,385 т зберігається в складських приміщеннях.

Наявність заборонених і непридатних до використання ХЗЗР в розрізі районів області ілюструє діаграма, наведена на рис. 10

Рис. 10. Наявність непридатних та заборонених ХЗЗР, станом на 01.07.2020 року

Підготовлено відділом заповідної справи, екологічної мережі, моніторингу та природоохоронних заходів за інформацією, наданою суб'єктами обласної системи моніторингу довкілля

Відповідальна за підготовку: головний спеціаліст Худоба І.П.

тел. (0362) 26-78-42, e-mail: info@ecorivne.gov.ua www.ecorivne.gov.ua